

Батлав. БОАЖЯ-ны Хүрээлэн буй
орчны бодлого зохицуулалтын газрын
Дарга

...../Б.Буяннэмэх/

Зөвшөөрөгдсөн хэрэгсэлд хэрэглэх үүрэг хүлээсэн:
"Спейшл Майнинг Сервис" ХХК-ийн

Урьдчилсан захирал
СПЕЙШЛ
МАЙНИНГ СЕРВИС
ХХК /Э.Амарсанаа/

**ӨМНӨГОВЬ АЙМАГ ЦОГТЦЭЦИЙ СУМ ЦАГААН
ОВОО БАГИЙН НУТАГТ БАЙРЛАХ “СПЕЙШЛ
МАЙНИНГ СЕРВИС” ХХК-ИЙН “ҮЙЛДВЭРИЙН
ЗОРИУЛАЛТТАЙ ТЭСРЭХ БОДИС ҮЙЛДВЭРЛЭХ,
ҮЙЛДВЭР”-ИЙН 2023 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хянасан: БОАЖЯ-ны мэргэжилтэн

Хянасан: БОАЖГ-ын мэргэжилтэн

...../П.Шинэцэцэг/

...../Б.Оргилмаа/

Боловсруулсан: “Спейшл Майнинг Сервис” ХХК-ийн ХАБЭА, БО-ны ахлах

...../Б.Г анзориг /

2023 он

д.д	Гарчиг	Хуудасны дугаар
1	Төслийн товч танилцуулга: 1.1. Төслийн нэр:	Хуудас - 3
2	1.2. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, хаяг:	Хуудас - 3
3	1.3. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны талаархи товч мэдээлэл:	Хуудас - 3
4	1.4. Төсөл хэрэгжүүлж буй газрын засаг, захиргааны харьяалал.	Хуудас - 4
5	1.5. Төсөл хэрэгжиж буй орчны газар ашиглалт, дэд бүтцийн хөгжил:	Хуудас - 6
6	1.6. Үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн огноо	Хуудас - 6
7	1.7. Үйл ажиллагааны хэд дэх жилдээ ажиллаж байгаа талаархи мэдээлэл:	Хуудас - 6
8	1.8. Цаашид хэдэн жил үйл ажиллагаа явуулах боломжтой тухай :	Хуудас - 7
9	1.9. Техник, тоног төхөөрөмжийн тухай:	Хуудас - 7
10	1.10. Технологийн дараалал:	Хуудас - 9
11	2. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт: 2.1. Байгаль орчинд үзүүлсэн сөрөг нөлөөлөл:	Хуудас - 13
12	2.2. Үүсэж болох эрсдлийг тооцож, болзошгүй аюул ослын үед авах хариу арга хэмжээнүүд:	Хуудас - 15
13	2.3. Байгаль орчны удирдлагын тогтолцоо (БОУТ)	Хуудас - 16
14	2.4. Байгаль орчны сургалт, сурталчилгаа	Хуудас - 17
15	3. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө:	Хуудас - 18
16	3.1.Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө:	Хуудас - 19

17	3.2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө:	Хуудас - 24
18	3.3. Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө:	Хуудас - 25
19	3.4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө:	Хуудас - 25
20	3.5. Түүх соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө:	Хуудас - 25
21	3.6. Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө:	Хуудас - 26
22	3.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө:	Хуудас - 30
23	3.8. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө:	Хуудас - 32
24	3.9. Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр (ОХШХ):	Хуудас - 33
25	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр-2019	Хуудас - 34
26	3.10. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь:	Хуудас - 36
27	3.11. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал:	Хуудас - 38

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

1.1 Төслийн нэр:

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК-ний “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн агуулахын цогцолбор”

1.2 Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын нэр, хаяг:

“Спейшл Майнинг Сервис” ХХК

Регистерийн дугаар: РД:5623529

Хаяг: Улаанбаатар хот Хан Уул дүүрэг, 1-р хороо, 19-р хороолол, “Их хуралдай” оффисын байр, 10 давхар, 1006 тоот:

1.3 Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагааны талаархи товч мэдээлэл:

“Спейшл майнинг сервис”ХХК-нь 2012 онд анх үүсгэн байгуулагдан худалдаа, өрөмдлөг тэсэлгээний ажил үйлчилгээ, зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх үндсэн үйл ажиллагаатайгаар эх орон болон бүс нутгийн хөгжилд хувь нэмэрээ оруулж байгаа аюулгүй ажиллагааг баримтлан, байгаль орчноо хайрлах, харилцагчийн эрх ашиг болон салбарын хөгжлийг дээдлэхийг эрхэмлэдэг үндэсний хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж юм.Манай компани нь 2013 оны 10 сард Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын нутагт “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, тэсрэх материалын агуулахын цогцолбор”-ыг өөрийн хөрөнгөөр байгуулж, байгуулагдсан цагаас хойш уул уурхайн салбарт тэргүүлэн ажиллаж байгаа дотоодын болон гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжүүдтэй нягт хамтран ажилласаар ирсэн болно.2013-2015 онд Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Энержи Ресурс”ХХК, мөн “Таван толгой”ХК-иудад тэсэлгээний ажил үйлчилгээг чанарын өндөр түвшинд хийж гүйцэтгэсэн.2015 оны 8 сараас Дархан Уул аймгийн

“Шарын гол”ХК, 2015 оны 10 сараас 12 сард Өмнөговь аймгийн Гурван тэс сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Өсөх зоос”ХХК-иудтай хамтран ажилласан.

2016-2017 онд улс орны эдийн засгийн тогтворгүй байдалтай холбоотойгоор уул уурхайн салбар зогсонги байдалтай, хамтарч ажиллах байгууллага ховор байснаас тэсэлгээний ажил, үйлчилгээ хийгдээгүй бөгөөд зөвхөн тэсрэх бодис үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа явуулж дотоодын компаниудад бүтээгдэхүүнээ борлуулах ажлыг эрхлэн гүйцэтгэсэн.

2022 онд тэсрэх бодисын үйлдвэрлэл, борлуулалтын ажлыг гүйцэтгэхээс гадна Өмнөговь аймгийн Цогтцэций суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Эрдэнэс Таван Толгой”ХК-ний Цанхийн Баруун уурхай, орон нутгийн өмчит “Таван толгой”ХК-ний нүүрсний уурхай, Ноён суманд үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Терра Энержи”ХХК-ний нүүрсний уурхайнуудын тэсэлгээний ажлыг гүйцэтгэн ажилласан.

1.4 Төсөл хэрэгжүүлж буй газрын засаг, захиргааны харъяалал:

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК-ний “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, тэсрэх материалын агуулахын цогцолбор” нь Таван Толгойн орд газрын лицензийн талбайд орших ба талбайн байршлыг байр зүйн зургаар үзүүлэв.

(Зураг 1.Төслийн ерөнхий байршил)

Таван Толгойн коксжих нүүрсний орд нь Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын төвөөс баруун урагш 18 км, аймгийн төв Даланзадгад хотоос зүүн тийш 90 км, Улаанбаатар хотоос урагш 550 км-т оршино. Хилийн боомт болох Гашуун Сухайтаас хойш 240 км, Оюутолгойн зэс-алтны ордоос хойш 150км, Цагаан Суваргын зэс-молбидены ордоос баруун урд зүгт 234 км-т тус тус оршино

1.5 Төсөл хэрэгжиж буй орчны газар ашиглалт, дэд бүтцийн хөгжил:

Цахилгаан, эрчим хүчний хангамжийн хувьд тэсрэх бодисын үйлдвэрийн бүхий л хэрэгцээг орд газрын эрчим хүчний эх үүсвэрээс авч хэрэглэж байна. Авто замын сүлжээний хувьд Өмнөговь аймгийн төв Даланзадгад, Цогт-Овоо сумыг холбосон засмал замаас Цогтцэций сум хүртэл 50км шороон замаар холбогдсон байдаг ба 2018-2019 онд засмал зам тавих ажил хийгдэж байгаа болно. Мөн эдгээрээс гадна харилцаа холбооны бүх төрлийн / үүрэн телефоны бүх сүлжээ, интернэт гэх мэт / үйлчилгээг ашиглах боломж нөхцөл бүрэн бүрдсэн болно.

1.6 Үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн огноо:

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК-нь Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын нутагт “Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл импортлох, үйлдвэрлэх, худалдах, тэсэлгээний ажил, үйлчилгээ хийх” тусгай зөвшөөрлийн хүрээнд хэрэгжүүлж буй “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн агуулахын цогцолбор”-ын төсөл нь 2013 оны 9-р сараас эхлэн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд 2023 онд 10 дахь жилдээ төслийн үйл ажиллагааг үргэлжлүүлэн хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн ажиллаж байна.

1.7 Үйл ажиллагааны хэд дэх жилдээ ажиллаж байгаа талаархи мэдээлэл:

Тус үйлдвэр нь 2023 онд 10 дахь жилдээ үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулах бөгөөд 2018 онд Цогтцэций сумын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Эрдэнэс Таван Толгой”ХК-ийн Цанхийн Зүүн уурхайд тэсэлгээний ажил гүйцэтгэж байгаа “Эрхэт түнш”ХХК-нд тэсрэх материал нийлүүлэх, Цанхийн Баруун уурхай, “Таван толгой”ХК-ний уурхайнууд болон Ноён суманд үйл ажиллагаа явуулж буй “Терра Энержи”ХХК-ний нүүрсний уурхайнуудад тэсэлгээний ажил, үйлчилгээг гүйцэтгэн ажилласан болно. 2019 онд өнгөрсөн жил хамтран ажилласан аж ахуйн нэгж, байгууллагуудтай үргэлжлүүлэн хамтарч ажиллах төлөвлөгөөтэй байгаа ба тэсрэх бодисын үйлдвэрлэлийн ажил, үйлчилгээ

хэвийн явагдах төлөвтэй байгаа болно. Иймд 2019 онд энэхүү “Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө”-нд тусгасан ажлуудыг өөрийн дотоод нөөц бололцоог болон орон нутгийн удирдлага, ард иргэдийн оролцоотойгоор хэвийн явуулахаар төлөвлөн ажиллаж байна.

1.8 Цаашид хэдэн жил үйл ажиллагаа явуулах боломжтой тухай :

Тус төсөл нь Таван Толгойн нүүрсний орд газар дээр уурхайн олборлолт явагдаж байгаа нөхцөлд хэвийн, тасралтгүй үргэлжлэх боломжтой боловч дан эмульсийн тэсрэх бодис үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа нь улсын хэмжээнд уул уурхайн олборлолт, ашиглалтын үйл ажиллагаа тогтвортой биш байгаатай холбогдон байнгын ажиллах боломж бага байгаа болно. Иймд компанийн зүгээс үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааг өргөтгөн энгийн тэсрэх бодис үйлдвэрлэх зорилт тавин ажиллаж байна. Манай компанийн төсөл хэрэгжүүлж байгаа орчинд буюу Өмнөговь аймгийн Цогтцэций суманд байрлах “Эрдэнэс Таван Толгой”ХХК, “Таван толгой”ХК, “Энержи Ресурс”ХХК-иудын нүүрсний уурхайн төслүүдийн ашиглалтын Техник Эдийн Засгийн Үндэслэл нь 23 жилээр төлөвлөгдсөн байдаг бөгөөд улс орны нийгэм, эдийн засгийн хөгжлийг даган уул уурхайн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа жигд хэвийн явагдах нөхцөлд зах зээлийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцүүлэн үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах бодлого баримтлан ажиллаж байна.

Манай компанийн зүгээс тэсэлгээний ажил, үйлчилгээний чиглэлээр зах зээлээ өргөжүүлэх, харилцагчидаа нэмэгдүүлэх зорилт тавин ажиллаж байгаа ба цаашдаа тэсрэх материалын худалдаа, борлуулалт, тэсэлгээний ажил, үйлчилгээг зөвхөн тухайн бүс нутагт төдийгүй Монгол орны аль ч аймаг, орон нутагт хүргэх боломж, нөхцлийг судлан ажиллаж байна.

1.9 Техник тоног төхөөрөмжийн тухай:

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК-ний “Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар тэсрэх бодис үйлдвэрлэх, худалдаалах, үйлчилгээ үзүүлэх” төсөл нь 2018 оны 11 сарын

байдлаар дараахь нэр төрлийн техник, төхөөрөмжийг үйлдвэрлэл болон худалдаа, үйлчилгээндээ ашиглаж байна (Хүснэгт 1)

Мөн эмульсийн тэсрэх бодисын үйлдвэр нь "Dyno Nobel" компанийн зураг төсөл дээр тулгуурлан АНУ улсын "Tread Corp" компанийн иж бүрэн тоног төхөөрөмж, түүнд зориулан, АНУ-ын "Lubrizol" компанийн эмульсжүүлэгч бүтээгдэхүүний технологи дээр суурилагдсан болно. АНУ улсын "Tread Corp" компанийн 3216 маркын цэнэглэгч биеийг Scania маркын ачигч 6х4 машин дээр суурилуулан ашиглаж байна.

/Хүснэгт 1. Машин, техникийн жагсаалт/

Үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд ашиглаж буй техник, тоног төхөөрөмжийн жагсаалт:

№	Техник тоног төхөөрөмж	Хэмжээ, даяц	Тоо	Тайлбар
1	Эмульс цэнэглэгч машин	12 тн	1	Тусгай зөвшөөрөлтэй
2	Эмульс цэнэглэгч машин	14 тн	3	Тусгай зөвшөөрөлтэй
3	ANFO буюу хуурай цэнэглэгч машин	16 тн	1	Тусгай зөвшөөрөлтэй
4	Тэсрэх материал болон химийн бодис, тээвэрлэх зориулалттай ачааны автомашин- /DAWOO/	15тн	1	Тусгай зөвшөөрөлтэй
5	Тэсэлгээний хэрэгсэл тээвэрлэх зориулалттай бага оврын ачааны машин- / Pick-up /	2-4 хүн	4	Тусгай зөвшөөрөлтэй
6	Тэсэлгээний хэрэгсэл тээвэрлэх зориулалттай ачааны машин- /Bongo/	1тн	1	Тусгай зөвшөөрөлтэй
7	Шингэн эмульс тээвэрлэх зориулалттай цистерн чиргүүл	32,5тн	2	Тусгай зөвшөөрөлтэй
8	Telehandler / сэрээт өргөгч /	1,5тн	1	Үйлдвэрлэлд хэрэглэх
9	Forklift / сэрээт өргөгч /	1тн	1	Үйлдвэрлэлд хэрэглэх
10	Bob cut / жижиг оврын ачигч /	0,5тн	1	Үйлдвэрлэлд хэрэглэх
11	Үйлчилгээний суудлын машин /	5 хүний	1	Үйлчилгээний

	Long 76/			автомашин
12	Үйлчилгээний суудлын машин /Long 70/	8 хүний	1	Үйлчилгээний автомашин
13	Ford 450 бага оврын ачааны автомашин	5хүн, 1тн	1	Үйлчилгээний автомашин
14	Манипуляторт крантай ачааны машин /Mighty /	2тн	1	Үйлдвэрлэл, үйлчилгээний автомашин
15	Ачааны автомашин /Mighty /	4тн	1	Үйлчилгээний автомашин

1.10 Технологийн дараалал:

Аммиакийн шүү уусгах ба уусмал хадгалах модуль

Модуль нь аммиакийн шүү уусгах болон исэлдүүлэгчийн бэлэн уусмал хадгалах зориулалттай нөөцийн сав юм. Энэхүү нөөцийн сав нь дараах техникийн үзүүлэлттэй:

- Уусмалын шүтлэг (pH) нь 3.59-3.61 болтол цууны хучил (**Acetic Acid**) болон содын давс нэмж өгнө. Acetic Acid 60%-75%, Ус 40%-25%
- Уусмалын хийжүүлэгч чанарыг катализжуулхад **Thiourea(CH₄N₂S)** нэмж өгнө
- Усыг уусмалын тогоонд хийж цельсийн 40 градус болтол халаана. Үргэлжлүүлэн аммиакийн шүүг бага багаар нэмж, үргэлж хутгах байдлаар уусгах ба халууныг 15 градусаас доош буулгаж болохгүй. Ийнхүү аммиакийн шүү хийж хутгах байдалд 55 градус болтол халаана. Уусмал аяндаа жигд өтгөрч, түүний дусал үүсгэх цэг (fudge point) нь 44-46 градуст бүрэлдэнэ.

Эмульс бэлтгэх модуль:

Эмульс бэлтгэх ажлыг уусмалын фазаас эхлэн түүнээс насосоор соруулан бэлтгэх тогоонд юүлэнэ. Уусмал юүлэгдмэгц эмульс бэлтгэх ажлын насосыг ажиллуулан уусмалыг эргэлтэнд оруулна. Ийнхүү түлш ба уусмалын фаз холигдон

жигд өтгөн байдалд ормогц буцаан эмульс хадгалах тогоонд шахна. Ийнхүү эмульс хадгалах тогоог хаалтаар нь хааж түүний өтгөрөлтийг шалгаж үзнэ

Тосны модуль

Дулаан тусгаарлагч бүхий үлээгч салхилуур, уурын халаагч зэргээр тоноглогдсон модульд доорх 3 модуль байрлана:

- Эрчим хүчний модуль А
- Цахилгааны модуль В
- Тосны модуль С

Ус болон хийжүүлэгч нэмэгдлийн модуль

Эмульсийн үйлдвэрийн ус хангамж нь нэгдсэн нэг системтэй байна. Ус цооногоос гүний насосоор Усны модуль руу шахагдах ба энд ус цэвэрлэх системийн тусламжтайгаар цэвэрлэгдэж, химийн найрлагаараа унданд хэрэглэхүйц чанартай болно. Усыг шаардлагатай хэмд хүртэл халааж, тэнд байрлах насоснуудын тусламжтайгаар модульт, хольж эмульсжүүлэх зөөврийн төхөөрөмж, цэнэглэгч машиныг ачаалах талбай зэргийг усаар хангана.

Дулаан тусгаарлагчтай модуль нь цооногоос ирж байгаа усыг цэвэрлэх, модуль дахь исэлдүүлэгчийн уусмал бэлтгэх зэрэг үйлдвэрлэлийн технологийн бүх хэрэгцээний болон цэнэглэгч машинд өгөхөөс өмнө бэлтгэж халаах, түүнчлэн хийжүүлэгч нэмэгдлийг цэнэглэгч машинд халааж өгөхөд зориулагдсан болно.

Модуль нь хаалтаар тусгаарлагдсан 2 хэсгээс бүрдэнэ: Үүнд:

Ус цэвэрлэх болон халаах модуль:

Цэнэглэгч машинд ачаалах хийжүүлэгч нэмэгдлийг бэлтгэх модуль:

Байнгын арга хэмжээ: Уусмал нь дамжуулах шугам болон насос зэрэг эд ангиудад өтгөрч хатууран бөглөрөл үүсгэх ба үүнээс болгоомжилж ус гүйлгэн байнга булхан угааж байх шаардлагатай.

Эцсийн бүтээгдэхүүн: Ийнхүү дээр дүрсэлсэн байдлаар эмульс бэлтгэж авах ба дараа нь тусгай зориулалтын насосоор дамжуулан цооног цэнэглэх зориулалтын төхөөрөмжийг хэрэгцээний хэмжээгээр дүүргэж цооног цэнэглэхэд бэлтгэнэ.

Зураг 4. (Тэсрэх бодисын үйлдвэр, түүхий эдийн агуулахын зураг.)

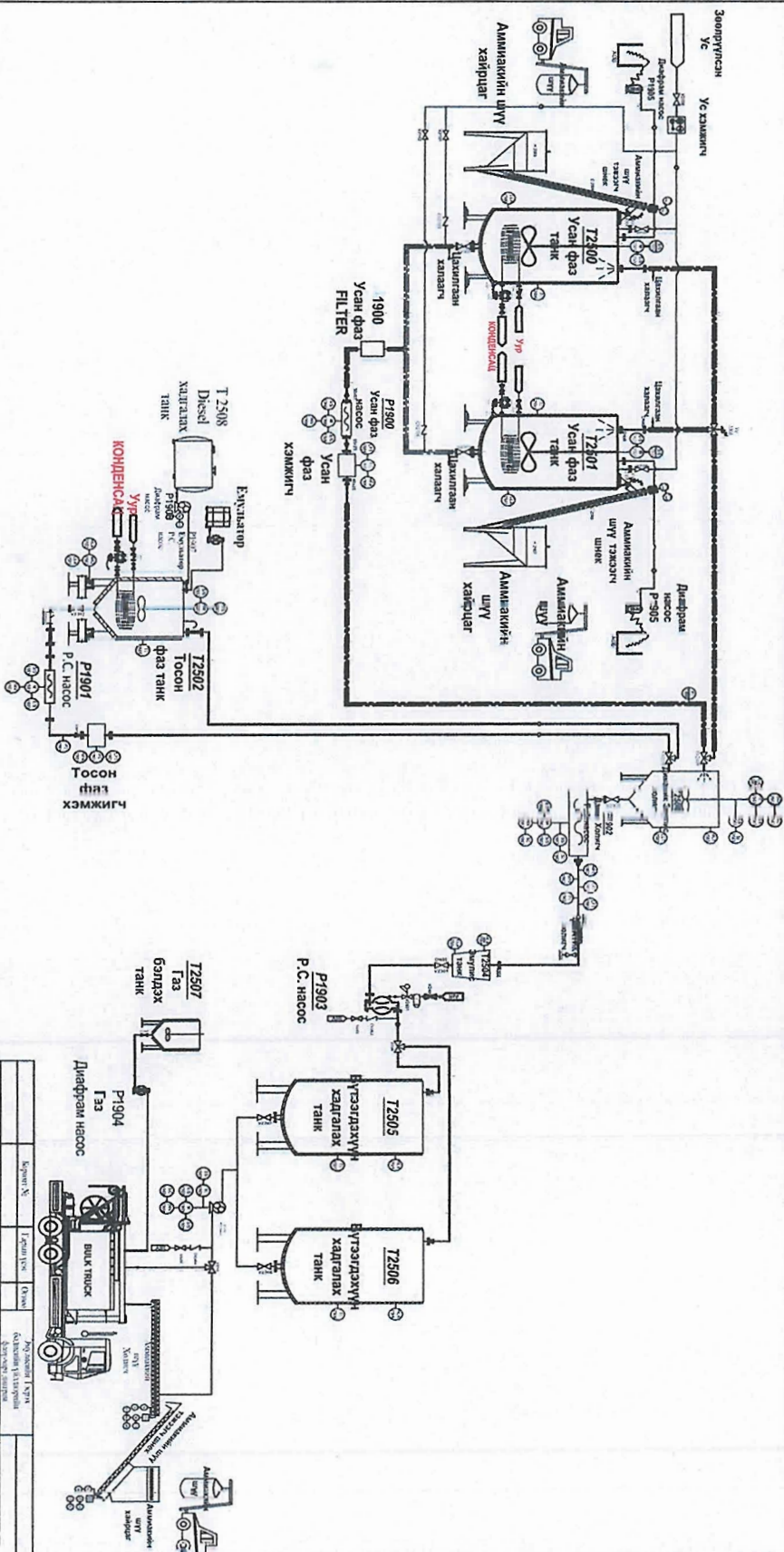

Зураг 5. (Тэсрэх бодисын үйлдвэрийн дотоод зохион байгуулалт.)

"Special Mining Service" Эмүлсийн Тэсрэх бодисийн Үйлдвэрийн флю-чарт диаграм

2. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

2.1 Байгаль орчинд үзүүлсэн сөрөг нөлөөлөл

Агаар: Тус үйлдвэрийг ашиглах явцад их хэмжээний нутаг дэвсгэрийг хамарсан хүн ам, амьтан, ургамал, хөрс, усанд нөлөөлөхүйц хэмжээний сөрөг нөлөөлөл үүсээгүй боловч дараах багахан хэмжээний сөрөг нөлөөллүүд үүссэн болно.

- Салхины хүч, агаарын чийг, тээврийн үйл ажиллагаанаас хамааран агаар мандалд гарах тоосны хэмжээ хуурайшлын үед нэмэгдэх, зөөгдөх,
- Тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөн нэмэгдэх нь агаарын чанар, шуугианы бохирдлын түвшинг ихэсгэнэ.
- Үйлдвэрлэлд ашиглагдаж буй химийн бодисуудаас эвгүй үнэр агаарт тархах зэрэг болно.

Газрын гадарга, хөрс: Тэсрэх бодисын үйлдвэр, аммиакийн шүүний буюу түүхий эдийн агуулах, тэсрэх материалын агуулахын цогцолбор нь 5га талбайг тойруулан татсан хашаан дотор байрлах ба уг 5 га талбайн хөрс болон газрын гадарга тодорхой хэмжээгээр нөлөөлөлд өртсөн.

Мөн тээвэр зөөвөртэй холбогдон хөрс, ургамлан бүрхэвч бага хэмжээгээр өртсөн ба “Эрдэнэс Таван Толгой”ХХК-ний уурхай руу тэсрэх материалын тээвэрлэлт хийхдээ зөвхөн Цогтцэций сумаас уурхай явсан технологийн замаар тээвэрлэлтийн ажлыг гүйцэтгэж байгаа болно.

Ус: Ахуйн болон технологийн хатуу болон шингэн хог хаягдлыг дүрэм, журам, стандартын дагуу зайлуулснаар гүний усанд сөрөг нөлөөлөл үзүүлээгүй болно. 2013 оноос хойш үйлдвэрлэл болон ахуйн хэрэглээнд Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын Цогтцэций багт орших “Ухаа худаг ус хангамж” ХХК-иас зөөврөөр гүний усыг ашиглаж байсан бөгөөд 2017 оноос үйлдвэрийн хашаан дотор өөрийн эзэмшлийн гүний худаг гарган үйлдвэрлэлийн хэрэгцээнд ашиглаж байна.

Ургамал: Тээврийн хэрэгсэл болон хүний үйл ажиллагаанаас ургамлан нөмрөг талхлагдаж улмаар хөл газрын ургамал тархах болсон.

Амьтан: Тээврийн хэрэгслийн дуу чимээ, үйлдвэрлэл явагдаж байх үеийн техникийн болон хүний хөдөлгөөний үед тухайн газрын хөрсний амьд организм, шавьж дайжин устаж үгүй болсон.

Хатуу хог хаягдал, аюултай болон хортой хаягдал :

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК нь 2018 онд Өмнөговь аймгийн Цогтцэций суманд үйл ажиллагаа явуулдаг “Тэгш дүүрэн тохижилт”ОНӨААТҮГ- тай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан, хог хаягдлыг хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх хортой нөлөөллийг арилгах, хог хаягдлыг тээвэрлэх, цуглуулах, төвлөрсөн цэгт хүргэх үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулсан ба 2020 онд мөн тус байгууллагатай хамтран ажиллахаар төлөвлөж байна.

Мөн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас болон бүсэд шалтгаанаар аюултай хог хаягдал гарсан тохиолдолд орон нутгийн болон улсын холбогдох мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэж, устгуулах ажлыг зохион байгуулж ажиллахаар төлөвлөсөн болно.

Аюул гамшиг, осол, эрсдэлийн тухай тэмдэглэл

Төсөл хэрэгжүүлж эхэлснээс хойшхи хугацаанд ямар нэгэн аюул, гамшиг, осол, эрсдэлд өртөөгүй мөн түүнтэй холбоотой асуудал гараагүй бөгөөд үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой “Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө”-г мэргэжлийн байгууллагаар буюу Өмнөговь аймгийн Онцгой Байдлын Газраар батлуулан, тогтмол хянуулж, хамтран ажиллаж байна.

Мөн манай компанийн үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа Цогтцэций суманд байрлах Гал унтраах, аврах 44-р ангитай нягт хамтран ажиллаж, сургалт, арга зүйн зөвлөгөөг тогтмол авч ажиллаж байгаа болно.

2.2 Үүсэж болох эрсдлийг тооцож, болзошгүй аюул ослын үед авах хариу арга хэмжээнүүд

Тэсрэх бодисын үйлдвэрийн удирдлага аливаа осол тохиолдлоос ямагт сэргийлж болно гэсэн итгэлээр үйл ажиллагааныхаа хүрээнд урьдчилан сэргийлэх бүх боломжтой арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн ажиллаж байна. Гэхдээ осол болсон тохиолдолд үйлдвэрийн удирдлага учирсан осол тохиолдлыг:

1-рт Хүн:

2-рт Байгаль орчин:

3-рт Өмч:

гэсэн эрэмбээр ослын тохиолдлыг цаашид хүндрүүлэхгүй яаралтай арилгах, ослоос урьдчилан сэргийлэх тодорхой үр дүнтэй төлөвлөгөө буюу үйлдвэрийн “Аваарь устгах төлөвлөгөө”-ний дагуу бэлэн байдалд байлгана.

Онцгой байдлын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө нь тусгайлан бие даасан албан ёсны бичиг баримт буюу холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар батлуулсан “Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөө” байх бөгөөд үүнтэй холбоотой онол, практикийн сургалтуудыг Хөдөлмөрийн Аюулгүй Байдал Эрүүл Ахуйн болон Байгаль орчны хэсгийн ажилтнууд тогтмол явуулах ба мэргэжлийн байгууллагын оролцоо, дэмжлэгтэйгээр зохион байгуулж ажиллана.

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК-нь үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаатай холбоотой хэрэгжүүлж ажиллах “Гамшгаас Хамгаалах Төлөвлөгөө”-г Өмнөговь аймгийн Онцгой Байдлын Газраар батлуулан ажиллаж байгаа болно. Мөн үйлдвэр агуулахын цогцолборт хэрэгжүүлэн ажиллах “Аваарь устгах төлөвлөгөө”-г дотоод үйл ажиллагаандаа батлан хяналт тавьж, хэрэгжүүлж байна.

2.3 Байгаль орчны удирдлагын тогтолцоо (БОУТ)

"Спейшл Майнинг Сервис" ХХК нь "Байгаль орчны удирдлагын тогтолцоо - Шаардлага, хэрэглэх арга заавар MNS ISO 14001:2005 буюу Олон улсын ISO 14001 стандартын шаардлагыг хангасан байгаль орчинд ээлтэй байгууллага болох зорилтын дагуу холбогдох, дүрэм, журам, үйл ажиллагааны хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулан, хэрэгжүүлж, хяналт тавин ажиллаж байна.

Байгаль орчны удирдлагын тогтолцооны хүрээнд үйлдвэрлэлийн болон өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөх дараахь журмуудыг боловсруулан хэрэгжүүлж байна. Үүнд:

- ✓ БОМС-ийн удирдамж, үндсэн дүрэм
- ✓ Гэрээт компани болон зочдын байгаль орчны дагаж мөрдөх журам
- ✓ Хог хаягдлын журам
- ✓ Асгаралтын журам
- ✓ Химийн бодис материалтай харьцах журмууд
- ✓ Химийн бодисуудын хор аюулын лавлах мэдээлэл
- ✓ Химийн бодисуудын лавлагаа
- ✓ Тэсрэх бодис, тэслэх хэрэгслийн лавлагаа, аюулын мэдээлэл
- ✓ Эмупьс үйлдвэрлэлийн стандарт ажлын журмууд
- ✓ Байгаль орчныг хамгаалах талаархи хууль, дүрэм, журмуудын сургалт, зааварчилгаа
- ✓ Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаатай холбоотой стандарт ажлын журмууд зэрэг баримт бичгийг үйлдвэрлэлийн дотоод үйл ажиллагаанд мөрдөж, хэрэгжүүлэн ажиллаж байна.

Мөн 2018 онд манай компани Чанарын Удирдлагын Тогтолцоо / ISO 9001:2015 / болон Хөдөлмөрийн Эрүүл Мэнд Аюулгүй Байдлын удирдлагын тогтолцоо / MNS OSHAS 18001:2012 / зэргийг үйлдвэрлэл, үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэн хэрэгжүүлж, баталгаажуулалтаа аван ажиллаж байна.

Цаашид олон улсын стандартын шаардлагын хүрээнд ISO 45001-ийг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх зайлшгүй шаардлагын хүрээнд тус стандартад заагдсан байгаль орчны асуудлуудыг стандартын шаардлагын дагуу хэрэгжүүлэн ажиллахаар төлөвлөөд байна.

2.4 Байгаль орчны сургалт, сурталчилгаа:

Үйлдвэрт очиж буй үндсэн болон гэрээт компанийн ажилтнууд, зочидыг байгаль орчны зааварчилгаа, сургалтад заавал хамруулж бүртгэл хөтөлдөг.

- Байгаль орчны сургалтын зорилго нь Байгаль орчны талаар мөрдөж буй хууль, дүрэм, журмуудыг компанийн үндсэн ажилтан болон гэрээт байгууллагын ажилчдад танилцуулж мөрдүүлэх, үйлдвэрийн үйл ажиллагааны чиглэл, зорилгыг танилцуулах
- Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, хамгаалах чиглэлээр хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, тэдгээрийг мэдээлэх, ажилчдын үүрэг оролцоог таниулах, үр дүнг хянах зэрэг болно.
- Үйлдвэрлэлд хэрэглэгдэж байгаа химийн бодисуудын хор, аюулын талаархи мэдлэг олгох, химийн бодистой зөв харьцаж ажиллах дадал, зуршил эзэмшүүлэх, ашиглалт, хэрэглээнд хяналт тавих, бүртгэх, хадгалалт, хамгаалалттай холбоотой мэдээллээр хангах зэрэг сургалт, зааварчилгааг тухай бүр өгөх
- Мэргэжлийн эрх бүхий байгууллагаас зохион байгуулж байгаа "Химийн бодистой харьцаж ажилладаг ажилтны ХАБЭА-н сургалт"-д үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд оролцож байгаа инженер, техникийн ажилтан, туслах ажилтнуудыг хамруулах

3. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ:

Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөөг Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай Монгол Улсын хууль, БОАЖЯ-ын сайдын 2019 оны 10-р дүгээр сарын 29-ны өдрийн А-618 тоот тушаалын хавсралтаар батлагдсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу боловсруулсан болно.

“Спейшл Майнинг Сервис” ХХК-ийн байгаль орчныг хамгаалах бодлогын гол зорилго нь “Тэсрэх бодисын үйлдвэрийн технологи үйл ажиллагаа болон тэсрэх бодис үйлдвэрлэхэд ашиглагдах химийн бодисуудаас байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг тодорхойлох, түүнийг бууруулах арилгах арга хэмжээ, түүнд шаардагдах хөрөнгө зардлыг төлөвлөх, химийн хортой болон аюултай бодисыг зохистой ашиглах талаар зөвлөмж боловсруулах, мөн үйлдвэрлолийн явцад мөрдөж ажиллах байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр боловсруулан БОАЖЯ-аар баталгаажуулсан төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх”-д оршино.

Энэхүү төлөвлөгөөгөөр үйлдвэр байрлаж буй нутаг дэвсгэрийн байгаль орчныг хамгаалах үйл ажиллагааны гол зорилт, авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний хуваарийг тогтоож өгөв.

Байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах зардлыг холбогдох журам, ерөнхий үнэлгээгээр тавигдсан шаардлагын дагуу тодорхойлж тусгав. Эдгээр зардлууд нь байгаль орчныг хамгаалах ажлын шууд зардлууд бөгөөд түүнтэй холбогдон гарах бусад зураг төслийн буюу туслах чанарын болон бүтээн байгуулалтын ажлуудын зардлыг дотоод зардалд тусгахаар төлөвлөсөн болно. Манай компани нь үйлдвэрлэлийн газартаа анх 2013 онд “Байгаль Орчны Нөлөөллийн Нарийвчилсан Үнэлгээ”-г “Нью ларус” ХХК-р гүйцэтгүүлэн БОАЖЯ-р батлуулан хэрэгжүүлж ажилласан ба 2019 онд “Дэлгэр

Энэхүү төлөвлөгөөнд тусгасан байгаль орчныг хамгаалах арга хэмжээнүүд нь “Спейшл Майнинг Сервис” ХХК-ийн “Тэсрэх бодисын үйлдвэр, тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн агуулахын цогцолбор”-ын эргэн тойрны хүрээлэн буй байгаль орчныг сөрөг нөлөөллөөс хамгаалах, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгахад чиглэгдсэн болно.

3.1 СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ, БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

№	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
		3	4	5	6	7	8	9
1. Агаар мандалд үзүүлэх сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ								
1.	Үйлдвэрийн эргэн тойрны нутаг дэвсгэрийг хамруулан тоосны хяналт, шинжилгээг хөтөлбөрийн дагуу хийнэ.	Үйлдвэрийн хашаанд	удаа	Шинжилгээний төлбөр	Жилд 1-эс дээш удаа	50.0	5, 11 сар	MNS 4585:2007 Агаарын чанар. Ерөнхий шаардлага.
2.	Үйлдвэрийн орчны азар эвдрэхээс аль болох зайлсхийж, слон сапсаа зам гаргахгүй байхад хяналт тавина. Зөвхөн батлагдсан, зөвшөөрөгдсөн мэргэжлээр уурхай болон үйлдвэр, кемпийн хоороод явна. Нийт ажилтнуудад	Нийт жолооч ажилтнуудад	удаа	-	Улиралд 1 удаа	-	Улиралд 1	MNS 4585:98, MNS-3384:82, MNS-4048:88

холбогдох сургалтыг явуулна.								
Төстийн хэмжээнд хэрэглэж байгаа техник хэрэгслүүдийн утаа Монгол Улсын болон слон улсын холбогдох стандарт./ Бензин хөдөлгүүрийн утааны стандарт (MNS 503:2003) дизель хөдөлгүүрийн стандарт (MKS 5014:2003)/ -д нийцсэн байна.	Нийт техникүүдэд	удаа	22000-50000	Жилд 1 удаа	1000.0	Жилд 1 удаа		MNS 3383:1982 Агаар мандал. Бохирдолын эх үүсвэр, нэр томъёо, тодорхойлолт
2. Газар доорх усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
Үндны усанд ашиглах худгийн зөвшөөрөл, ус ашиглах дүгнэлт зөвшөөрлийг хуулийн дагуу авч гэээний хэмжээнээс хэтрүүлэлгүй ус ашиглах, Гүний худгийн шинжилгээ хийлгэх хяналт тавих	Үйлдвэрийн худаг	Удаа	120.0	1 удаа	120.0	7 сард		Усны тухай хууль
Хортэй болон аюултай химийн бодис хадгалж буй агуулахын шал, суурийг урьд жилүүдэд шингэн үл нэвтрүүлэгч, тухайн химийн	Химийн бодисын агуулахуудад	ш	20000	10	200.0	Тухай бүр		Эрүүл ахуйн тухай хууль

	бодисын ХАЛМ-/Хор аюулын лавлах мэдээлэл/-д заасны дагуу үл идэгдэх материалаар хийснийг тогтмол хянаж, шаардлагатай тохиолдолд сэргээн засварлах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай материал бэлэн байлгана. Химийн бодисын хадгалалтаас шалтгаалан байгаль орчинд нөлөөлөх аливаа сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлэн, хяналт тавьж ажиллана.							
3. Хөрсөнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах чиглэлээр								
6.	Талбайн зориулалтын цэгээс гадагш элдэв хог хаягдал хаяхгүй, газрын төрх, хөрсийг эвдэхгүй, хөндөхгүй байх арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлэх, нийт ажилчдад сургалт зохион байгуулах	Нийт ажилчдад	Удаа	-	Жилд 2	-	Жилд 2	

7.	Химийн бодис хөрсөнд агдагдахаас сэргийлж тухайн бодис бүрийн онцлогт таарсан шингээгч /арчих/ материал бэлтгэх, бэлэн байлгах,	Химийн бодисын агуулахад	ш	200.0	3	600.0	Тогтмол бэлэн байлгах, сайжруулах	-
8	Хөрсний бохирдлыг тогтоох зорилгоор хэрснөөс дээж авч орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт заасан хугацаанд болон онцгой болон гэнэтийн шаардлага гарсан тохиолдолд яаралтай шинжлүүлэх, урьдчилан сэргийлэх болон хамгаалах арга хэмжээ зохион байгуулах	Үйлдвэрийн хашаанд	Цэг	50.0	2 цэг	100.0	Жилд 1 удаа	
		Нийт	2070.00					

Ургамлан нөмрөг

№	Ургамал хамгаалах	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Газар хөндөх шаардлага гарсан тохиолдолд орон нутгийн холбогдох байгууллага, албан тушаалтнаас зохих зөвшөөрлийг авч ажиллах бөгөөд ургамалан нөмрөгтэй холбоотойгоор аливаа асуудал үүссэн тохиолдолд мэргэжлийн ургамал судлаачийн гаргасан дүгнэлт, заавар зөвлөмжийг мөрдөж ажиллана.	Үйлдвэрийн хашаанд, Шинэ газар авахад	-	-	-	50.0	Гарсан тохиолдол Д	MNS 5918:2008 Байгаль орчин. Эвдэгсэн газрыг ургамалжуулахад тавигдах шаардлага

Амьтны аймаг

№	Ан амьтан хамгаалах	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Монгол улсын улаан ном, Бүс нутгийн болон Олон улсын улаан данс, бусад хууль тогтоомж, гэрээ конвенцior хамгаалагдсан ховор, нэн ховор зэрлэг амьтдын талаар сургалтыг компанийн ажилтнуудад зохион байгуулж аливаа ан амьтныг хамгаалах, хайрлах, эрсдлээс сэргийлэхэд ил тлэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн ажиллана. Бэс, Мөс тавьж өгэх	Цогцэций сумын нутаг дэвсгэр дээрх ан амьтан	ш	15000	80	1200.0	4 сард	MNS 5002:2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Дуу чимээний норматив, аюулгүй ажиллагааны журмын ерөнхий шаардлага.
Нийт							1200.0	

3.2 НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлт ийн арга хэмжээ	Хэмж х нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян,төг	Нийт зардал, мян,төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Зөөлөн хөрстэй, элэгдэлд амархан орох зам, талбайг болон ашиглалтын явцад эвдрэлд орж хучаас нь муудсан зам талбайг шигшсэн хайргаар хучиж, шаардлагатай зам талбайг цементлэх зэргээр байгаль орчинд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээг тогтмол хэрэгжүүлэн ажиллана.	Хайрга дэвсэх	M3	50	24.0	1200.0	Байнгын бэлэн байлгах	
2.	Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд	Заг тарих	Ш	2000	2000.0	2000.00	5,11 сард	
3.	Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд	Мод тарих талбай хашаажуу лах	M	600	10000.00	Компаний зардалаар	5, 11 сард	

Нийт	13200.00
------	----------

3.3 ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын төслийн хувьд биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлдэг ба манай компанийн хэрэгжүүлж буй төслийн талбай болон орчин тойронд одоогоор дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх шаардлагагүй болно.

3.4 НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжиж буй нутаг дэвсгэр, түүний ойр орчимд нүүлгэн шилжүүлэх шаардлагатай, төслийн нөлөөлөлд өртөж болзошгүй төв, суурин газар, малчин айл өрх байхгүй болно.

3.5 ТҮҮХ СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Тухайн төсөл хэрэгжиж буй орчинд ямар нэгэн түүх, соёлын дурсгалт зүйл илрээгүй бөгөөд Байгаль орчны аудитын зөвлөмжийн дагуу төсөл хэрэгжиж буй талбайд археологийн болон палеонтологийн судалгааны ажлыг 2017-онд хийлгэж холбогдох дүгнэлтийг гаргуулсан.Цаашдаа төсөл хэрэгжих явцад түүх соёлын дурсгалт зүйл илэрвэл холбогдох мэргэжлийн байгууллагуудад болон орон нутгийн засаг захиргаа, мэргэжлийн хяналтын байгууллагад хандаж авран хамгаалах арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллана.

3.6 ХИМИЙН БОДИСЫН ЭРСДЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨӨ:

№	Химийн бодис хадгалах	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Химийн хорт болон аюултай бодисыг зориулалтын агуулахад хор аюулын лавлах мэдээлэлд заасан нөхцөлд хадгалж, химийн бодисын хадгалалт, ашиглалт, зарцуулалтад тогтмол хяналт тавьж ажиллана.	Агуулахад	-	-	-	-	Байнга	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайд,
2.	Хадгалж байгаа химийн хорт Эслон аюултай бодисын сав, баглаа боодолд тухайн бодисын нэр, анхааруулах тэмдэг, аюулын шинж чанарыг тод, томруун бичсэн хаяг шошготой байлгаж харагдахуйц байрлалд тодоор зурж байрлуулж	Агуулахад	Ш	15.0	10	150.0	Тухай бүр	Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS 5029 - 2011 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн

	ТОГТМОЛ ХЯНАЛТ ТАВЬЖ байна.							хорт болон аюултай бодисын ш ошго, анхааруулах тэмдэг MNS 6458-2014
4.	Агуулахад хэдгэлж буй бодисын ангилаа, нэр төрөл, тос хэмжээг тусгасан байнгын бүртгэлтэй байна.	Нийт химийн бодисын эргэлтэнд	-	-	-	-	-	
Химийн бодис тээвэрлэх								
5	Химийн хорт болон аюултай бодисыг техникийн болон аюулгүйн шаардлага хангасан тээврийн хэрэгслээр тээвэрлэж уг тээврийн хэрэгслэд анхааруулах тэмдэг, аюулын шинж чанарын тухай санамж байрлуулна.	Нийт тээврийн хэрэгслүүдэд	ш	20.0	30	600.0	Байнгын бэлэн байлгах	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайд, Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт. 28/40/29.

										2009.MNS 4992-2000
6.	Химийн бодисыг тээвэрлэж буй авто машины жолооч, ажилтнуудад химийн бодис тээвэрлэж байгаа талаар тодорхой мэдээлэл өгч байхаас гадна тээвэрлэхдээ аюул осол гарсан үед яаралтай ямар арга хэмжээ авах талаар зааварчлагааг тухай бүр өгнө.	Нийт жолооч операторуудад	-	-	-	-	Байнга			Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага. MNS 5029 - 2011 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг
7.	Химийн хорт болон аюултай бодис тээвэрлэсний дараа тээврийн хэрэгсэлд сайтар угаалга, цэвэрлэгээ хийж, зохих шаардлагын дагуу хоргүйжүүлэх арга хэмжээ авч аюулгүй болгоно.	Тэсрэх бодис тээврийн машинууд	Ш	-	15	100.0	Байнга			Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага

8.	Тээвэрлэлтийн явцад химийн бодисыг болгоомжтой зөөвөрлөж замын донсолгоонд унаж савалгаа нь гэмтэх, хаяг шошго нь унахаас сэргийлэн сайтар бэхлэгээ даруулга хийсэн байх шаардлагатай.	Тээврийн машинд	Ш	50.0	2	100.0	Байнгын бэлэн байлгах	Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага.
Химийн бодисыг ашиглах								
9.	Химийн хорт болон аюултай бодис ашиглахтай холбоотой үйл ажиллагааг хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны нөхцөл, шаардлагыг бүрэн хангасан зориулалтын байр, талбайд тогтмол явуулна.	Байнга	-	-	-	200.0	Байнгын бэлэн байх	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам.
10.	Химийн хорт болон аюултай бодистой харьцах ажилд мэргэжлийн зохих мэдлэг, дэдлага туршлагатай 18-аас дээш настай хүнийг ажиллуулна.	Байнга	-	-	-	-	Байнга	Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS 5029 - 2011

									Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг
11	Химийн хорт болон аюултай бодистой харьцах үйлдвэрийн ажилчдад аюулгүй ажиллагаа, болзошгүй эсрөл, эрсдлээс сэргийлэх болон анхны тусламж үзүүлэх сургалтыг компани дотооддоо болон холбогдох журамд заасны дагуу мэргэжлийн байгууллага /хүн/-аар зохион байгуулгуулж, хамтран ажиллана.	Нийт ажилчдад	Удаа	-	2	300.0	Жилд 2	MNS 4969 - 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Сургалтын зохион байгуулалт. Үндсэн дүрэм	
12	Химийн хорт болон аюултай бодис ашиглах явцдаа байгаль орчинд болон ажлын байранд зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээнээс хэтэрсэн бохирдол гаргасан тохиолдолд бохирдлыг	Үйлдвэрт	-	-	-	600.0	Байнгын бэлэн байлгах	Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт бодисын ангилал ба аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага MNS 5029 - 2011	

	бууруулах, арилгах, саармагжуулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.								Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа, эрүүл ахуй. Химийн хорт болон аюултай бодисын шошго, анхааруулах тэмдэг
Химийн бодис устгах									
13	Химийн хорт болон аюултай бодисын хаягдлыг холбогдох мэргэжлийн байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн сум, дүүргийн Засаг даргаас тогтоосон цэт хүний эрүүл мэнд, байгаль орчин, мал, амьтанд хоргүй буюу аюулгүй аргаар Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журмын дагуу устгана.	Шаардлагатай тохиолдолд	-	-	-	300.0	Тухай үед	Химийн хорт болон аюултай бодис хадгалах, тээвэрлэх, ашиглах, устгах журам. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Эрүүл мэндийн сайд, Онцгой байдлын ерөнхий газрын даргын хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралт. 28/40/29. 2009.	
Нийт								2250.00	

3.7 ХОГ ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ

№	Хог хаягдал	Хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, мян, төг	Нийт зардал, мян, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1.	Хог хаягдлын цэгт ариутгал, халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийх, хаягдлыг эрүүл ахуй, ариун цэврийн зохих шаардлага, стандартыг мөрдөн ажиллана.	Тогтмол	-	-	-	200,0	Өдөр бүр	MNS 17.2.0.07 - 1979 Байгаль орчныг хамгаалах. Агаарыг бохирдуулах хаягдал. АнгилалMNS 3438 - 1983 Хоёр догч түүхий эд өнгөт төмөрлөгийн Техникийн ерөнхий нөхцөл
2.	Хатуу хаягдлыг зайлшгүй ялган сортолж зохих хэсгүүдийг (цаас, хуванцар, шил, лонх, яс, төмөр, төмөрлөгүүд, хүнсний органик хаягдал гэх мэт) хоёрдогч түүхий эдийн цэгт тушаах, ангилан ялгаж сортолсон хэсгийг тусгай уут саванд хадгалах, ангилсан хаягдал агуулах нэмэлт хогийн	Тухай бүр	-	-	-	200.0	Байнга	MNS 17.2.0.07 - 1979 Байгаль орчныг хамгаалах. Агаарыг бохирдуулах хаягдал. АнгилалMNS 3438 - 1983 Хоёр догч түүхий эд өнгөт төмөрлөгийн Техникийн ерөнхий нөхцөл

савнууд суурилуулна.									
Ажиллагсдын бие засах газар, нийтийн хоолны цэгээс гарах шингэн хаягдлыг бохирын цооногт хуримтлуулан, тогтмол хугацаанд ариутгал, халдваргүйжүүлэлт болон шугам хоолойн засвар, үйлчилгээг цаг тухай бүр хийж байна	Тэгтмол	Байнга	-	-	200.0	Байнгын цэвэрлэх	MNS 17.2.0.07 - 1979 Байгаль орчныг хамгаалах. Агаарыг бохирдуулах хаягдал. Ангилал MNS 3438 - 1983 Хоёр догч түүхий эд өнгөт төмөрлөгийн Техникийн ерөнхий нөхцөл		
Үйлдвэрлэлийн болон тусгай хог хаягдал									
Гэнэтийн болон шаардлага гарсан тохиолдолд химийн хорт бодисыг устгах үйл ажиллагааг зохих шаардлагын дагуу мэргэжлийн байгууллагын заавар, зөвлөмж, тусалцаатай гүйцэтгэнэ.	Шаардлага гарсан тохиолдолд	-	-	-	100.0	Бэлэн байх	MNS 4223 - 1994 Тэсрэх бодис Техникийн шаардлага MNS17-2-1-17 -1980		
Химийн бодис агуулсан шингэн хаягдлыг хөрсөнд	Тухай бүр	-	-	-	-	Байнга хянах	Байгаль орчныг хамгаалах. Агаар мандал. Үйлдвэрийн хаягдал		

	нэвчүүлэхгүй байж, хальж асгарахаас сэргийлэн хяналт тавьж ажиллах							бохирдлын цаг уурын холбогдолтой үндсэн нэр, томъёо тодорхойлолт
6.	Химийн бодис агуулсан шингэн хаягдлыг хөрсөнд нэвчүүлэхгүй байж, хальж асгарахаас сэргийлэн хяналт тавьж ажиллах	Тогтмол	-	-	-	50.0	Байнга хянах	
Нийт								750.0

3.8 ҮДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар
	1	2	3	4	5
1.	Байгаль орчны хууль, журмын хэрэгжилтийг хангах зорилгоор дотоод үзлэг шалгалт зохион байгуулах	100.0	Улиралд 1	Орон тооны бус комисс	Нийт ажлын байрууд дээр хуваарийн дагуу үзлэг хяналт хийж, үл тохирох нөхцөл илэрвэл залруулах
2.	Өмнөговь аймгийн нутагт ургадаг эмийн ургамлын судалгааг холбогдох хувийн болон төрийн байгууллагуудтай хамтран гүйцэтгэх	-	1 удаа	Компаний удирдлага, Төслийн менежер,	Компанийн байгаль орчин хамгаалах ажлын хүрээнд

3.	Байгаль орчныг хамгаалах тэмдэглэлт өдрүүдийн хүрээнд сум орон нутагтай хамтран Дэлхийн усны өдөр, Шувууны өдөр тодорхой ажил зохион байгуулах	3000.0	3-р сарын 22 нд	Компаний удирдлагууд	Компанийн байгаль орчин хамгаалах ажлын хүрээнд
4.	Тэсэлгээний түгжээний материалыг зөвшөөрөлтэй Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын газраас ханган авах	-	Байнга	Компаний удирдлагууд	-
5.	Цогтцэций сумын засаг даргатай хамтран ажиллах гэрээ байгуулан ажиллах	-	3 сард	Компаний удирдлагууд	-
Нийт				3100.00	

3.10 Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөө, түүний хэрэгжилтийг оролцогч, сонирхогч талуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь:

“Спейшл Майнинг Сервис”ХХК- нь жил бүр Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаар Өмнөговь аймгийн БОАЖГазарт тайлан хүргүүлэн, хянуулж БОАЖЯ-ны холбогдох мэргэжилтнээр баталгаажуулан ажилладаг ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, сум, орон нутгийн байцаагч, бүх шатны Засаг дарга, байгаль орчны төрийн бус байгууллагуудтай нягт хамтран ажиллаж тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилттэй холбоотой асуудлууд, болон гүйцэтгэлийг хүргүүлэн танилцуулж ажиллаж байгаа болно.

Мөн төсөл хэрэгжиж буй Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын Цагаан-Овоо багийн ИНХ, Цогтцэций сумын ЗДТГ-т компанийн тухайн жилийн үйл ажиллагаатай холбоотой танилцуулга, 2022 онд Байгаль Орчны Менежментийн Төлөвлөгөөнд тусган хэрэгжүүлсэн байгаль орчны сөрөг нөлөөллийг бууруулах, байгаль орчныг хамгаалахад чиглэсэн ажлуудын хэрэгжилтийн талаар танилцуулгыг 2022 оны 10-р сард багтаан хийнэ.

БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь

БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны төв	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
Өмнөговь аймаг Цогтцэций сумын Засаг даргын тамгын газар, БО-ны Улсын байцаагч, Цагаан-Овоо багийн дарга, багийн ИНХ-ын төлөөлөгчид бусад төрийн болон төрийн бус байгууллага, нутгийн ард, иргэд гэх мэт	БОМТ хэрэгжилтийн тайланг хэлэлцүүлэх, тайлагнах	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт, цаашид байгаль орчныг хэрхэн хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө, үйл ажиллагааны танилцуулга, санал, хэлэлцүүлэг	2022 оны 11-р сард	БОМТ-ний дагуу хийгдсэн ажлын хэрэгжилт, цаашид хийж хэрэгжүүлэх шаардлагатай ажлын талаархи санал авах	Өмнөговь аймгийн Цогтцэций сумын ЗДТГ

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр-2022

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хэмжээний нэгж	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналтын төлөвлөгөө	Нэгж үйлдвэр, өмчлөгч	Нийт зардал, т.төг/ж/мл	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал	Хүлцэх агууламж, зөвшөөрөгдөх түвшин
1	Агаарын чанар: Агаар дахь тоосжилт PM _{2.5} , PM ₁₀ Агаарын найрлага CO ₂ , CH ₄ , SO ₂ , O ₂ , NO ₂ , H ₂ S ханаагүй нүүрсустөрөгчийн агууламж, бохирдол	мкг/м ³ 24 цаг, мкг/м ³ жил	Үйлдвэрийн байршлын салхины чиглэлийн доод талаас	Жилд 1 удаа 8-р сард		50,0	50,0	УСТ17.2.3.16-80 "Хот суурин газрын агаарын чанарыг хянах журам УСТ3384-82", "Агаар мандлын сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага" MNS 4585-2007 Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага, MNS 3384:1982 Сорьц авахад тавих ерөнхий шаардлага, MNS 4048:1988 Тоосны хэмжээг тодорхойлох жингийн арга MNS 0017-2-5-11:1988 Агаар дахь азотын давхар ислийн хэмжээг тодорхойлох фотоколориметрийн арга, MNS5013:2009 Бензин хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга, MNS5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин. Утааны тортожилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга	PM _{2.5} -50 мкг/м ³ 24 цаг, 25 мкг/м ³ жил, PM ₁₀ -100 мкг/м ³ 24 цаг, 50 мкг/м ³ жил, SO ₂ -20 мкг/м ³ 24 цаг, 10 мкг/м ³ жил, NO ₂ -40 мкг/м ³ 24 цаг, 30 мкг/м ³ жил, CO-30000 мкг/м ³ 1 цаг, 10000 мкг/м ³ 8 цаг,
2	Усны чанар: Усан орчны чанарын үзүүлэлт: Усны чанар: pH, ууссан нийт давс/жингийн аргаар), нийт хатуулаг NH ₄ -N, NO ₂ -N, NO ₃ -N, PO ₄ -P, Cl, F, SO ₄ , Mn, Ni, Cu, Mo, Cd, Co, Pb, As, Cr, C ₁₂ , Zn, Hg, Эрдэс тос, фенол, ГИНБ, Benzo (a) pyren	Мг/л 1мг/л, Эрдэс	Ахуйн хэрэглээний ус буюу сумын төвийн ундны усны цэгээс, мөн үйлдвэрийн зориулалтаар өөрийн хашаанд эзэмшлийн гүний худгийн гаргасан үйлдвэрийн шингэн усанд, үйлдвэрийн шингэн бохир хаягдал усанд	1. Ундны усанд жилд 1 удаа, 3-р улиралд 2. Үйлдвэрлэлийн усанд жилд 2 удаа, 3. Үйлдвэрийн хаягдал бохир усанд жилд 1 удаа		50,0	200,0	"УСТ3534-83" Усны шинжилгээнд дээж авах арга, химийн шинжилгээний стандартчилсан болон нийцүүлсэн аргууд MNS 4586:1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт, MNS 3342 - 1982 Байгаль орчны хамгаалал, усан мандал Газрын доорх усыг бохирдохоос хамгаалах ерөнхий шаардлага MNS 6148 - 2010 Усны чанар. Газрын доорхи усыг бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ	PH-6.5-8.5, NH ₄ -N-0.5 мг/л, NO ₂ -N-0.02 мг/л, NO ₃ -N-9.0 мг/л, PO ₄ -P-0.1 мг/л, Cl-300 мг/л, F-1.5 мг/л, SO ₄ -100 мг/л, Mn-0.1 мг/л, Ni-0.01 мг/л, Cu-0.01, Mo-0.25 мг/л, Cd-0.05 мг/л, Co-0.01 мг/л, Pb-0.01 мг/л, As-0.01 мг/л, Cr-0.05

"Спейшл Майнинг Сервис" ХХК

									мг/л, Cr ⁶⁺ 0.01мг/л, Zn 0.01мг/л, Hg 0.1 мг/л, Эрдэс тос 0.05мг/л, Фено л 0.001мг/л, ГИНБ0 .1мг/л, Benzo (a) pyren 0.005мг/л
3	Хөрсний бэхирдөл: Нүүрс ус төрөгчийн нэгдлүүд буюу нефтийн бүтээгдэхүүн: Тиофенол, фенол, бензол, хөдөлгүүрийн тос, хар тугалга	Үйлдвэрийн гадна талаас салхины зонхилох чиглэлийн дагуу	Жилд 1 удаа, 8-р сард	1	50,0	50,0	Хот суурин газрын хөрсний ариун цэврийн үнэлгээ бохирдлыг тодорхойлох аргачлал, заавар MNS 298:1991 Хөрс. Шинжилгээнд дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага MNS 5850: 2008, Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ, MNS 3675:1984 Хөрсний органик бодисын хэмжээг тодорхойлох лабораторийн арга	Cd 3 Hg 2 As 6 Cr 150 Cr ⁶⁺ 4 Sn 50 Sr 800 V 150 Cu 100 Ni 150 Co 50 Mo 5 Se 10 B 25 F200 Cn 25 mg/kg	
4	Ургамлан – өмрөг: Ургамлан нөмрөгийн зүйлийн бүрдэл, бүлгэмдлийн судалгаа хийх	Төслийн үйл ажиллагаагаар эвдрэлд өртөх газрууд болон түүний ойр орчмын газарт	Шаардлагатай тохиолдолд дотоод зардлаар	0	0	0	Ургамлан нөмрөгийн маршрутын судалгааны бичиглэл		
5	Амьтны аймаг: Зэрлэг амьтдыг тоолох бүртгэх, постульц, нүүдэл, зүйлийн бүрдлийг судлах	Төсөл хэрэгжиж буй талбай нь уул уурхайн ашиглалт явагдаж буй талбайн орчимд холбоотойгоор шаардлагатай тохиолдолд сум, орон нутгийн мэргэжлийн байгууллагатай хамтран зохион байгуулж ажиллана.	Шаардлагатай тохиолдолд	1	50,0	50,0	Зэрлэг амьтдын хээрийн судалгааны бичиглэл хийх зааварчилгаа, Биологийн хүрээлэн 1992,		
Төслийн үйл ажиллагаа явуулах үед хийх байгаль орчны хяналт шинжилгээний ажлын нийт зардлын урьдчилсан дүн							350,0\$		

3.11 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардал:

	Зардлын нэр	2023 онд /мян.төг/
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	2070000
2	Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	13200000
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
4	Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
5	Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	-
6	Химийн бодисын эрсдлийн менежментийн төлөвлөгөө	2250000
7	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	750000
8	Удирдлаг зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	3100000
9	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	350.0
10	БОМТ, түүний хэрэгжилтийг оролцоогч, сонирхогч тагуудад тайлагнах, хэлэлцүүлэх хуваарь	Жилд 1 удаа
Дүн, мян.төг		21,720,000